

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

Československý vojenský zeměpisný ústav. Minulého roku vydal vojenský zeměpisný ústav zprávu za dobu od 28. října 1918 do 31. prosince 1920. Účelem vydávání těchto výročních zpráv jest seznamovati veřejnost, zvláště kruhy zeměvědné a technické, s činností jednotlivých odborů ústavu za uplynulý rok a takto podávati obraz vykonané práce této nové odborné instituce v naší republice.

¹²⁾ V líčení válek punských, srov. „*Τροπαιζία*“ I. 58.

¹³⁾ Antikvární snůška dokladů v Justa Lipsia „*De militia romana* I. 1596, Pauly R. E. s. v., pokus o genetický výklad L. Lange, *Historia mutationum rei militaris Romanorum* 1846.

Všechny samostatné státy, které mají své armády, zřídily vojenské zeměpisné ústavy, jichž úkolem jest opatřit vhodně mapy pro účely vojenské, zejména v době války. Vybudování čsl. branné moci mělo přirozeně v zápětí zřízení podobné instituce vojenské i u nás.

První počátky byly učiněny zřízením vojenského kartografického oddělení při Vrchním velitelství čsl. branné moci; vedoucím tohoto oddělení byl ustanoven podpluk. Alois Hlíděk. Oddělení bylo umístěno ve třech soukromých místnostech na Malé Straně na Ujezdě. Koncem prosince r. 1918 bylo místo tohoto oddělení zřízeno kartografické oddělení (zeměpisný ústav), jako IX. odbor MNO. Přednostou tohoto odboru byl jmenován plukovník gen. št. Karel Rausch.

Výnosy MNO z prosince r. 1918 byla zřízena smíšená komise pro zeměpisný ústav, sestávající z prof. dra Pantoflíčka, prof. dra Nušla, prof. dra Švambery, prof. dra Nikolaua, prof. dra Daneše, inž. Pfeffermanna a vedoucích důstojníků zeměpisného ústavu, jejímž úkolem bylo provést organizaci Zeměpisného ústavu.

Zeměpisnému ústavu byla po dlouhém hledání a jednání přidělena Budovcova škola v Karmelitské ulici. Dnem 15. října r. 1919 nabyla platnosti nová organizace MNO, podle které stal se Zeměpisný ústav samostatným vojenským ústavem, podléhajícím MNO prostřednictvím náčelníka hlavního štábu. Výnosem MNO z července r. 1920 má zeměpisný ústav nyní název čsl. vojenský zeměpisný ústav a skládá se z těchto odborů a oddělení:

1. Velitelství.
2. Odbor astronomicko-geodetický.
3. Odbor topografický.
4. Odbor kartografický.
5. Odbor reprodukční.
6. Odbor pro popis a statistiku válečných jevišť.
7. Hospodářská správa.
8. Archiv a knihovna.
9. Pododdíl mužstva.

Odbor astronomicko-geodetický. V létě r. 1919 byly učiněny přípravy k dokončení triangulace I. řádu na Moravě, která byla již započata za války roku 1918 a již měl být vyplněn mnohoúhelník Spálava, Blažkov, Ambrožný, Rapotice, Děvín, Brdo, Košíř, Bradlo a Paseky. Tato triangulace byla podniknuta v r. 1918 proto, aby byl získán podklad pro jednotné zobrazení území bývalých centrálních mocností a států balkánských v Gaussově konformní projekci. S pracemi bylo možno započítí teprve v září r. 1919. V roce 1920 měl geodetický odbor za úkol provést přesnou nivelisaci území Velké Prahy s okolím, jako podklad pro zhotovení vrstevnicového plánu v měřítku 1:5000. Práce tato byla dokončena v r. 1920. Z ostatních prací geodetického odboru možno jmenovati provedení malé triangulace pro účely dělostřelecké na cvičišti milovickém, spojené s měřením základny, vypočtení sítě poledníků a rovnoběžek pro mapy Československé republiky v kuželové konformní projekci Lambertově atd.

Topografický odbor. Jeho činnosti otevřelo se velmi rozsáhlé pole, poněvadž topografické práce našeho území, které byly převzaty z Rakouska, jsou zastaralé a nevyhovují dnešním požadavkům. Bylo nejdříve započato s revisí speciální mapy. K tomu účelu bylo zvoleno území, kde byla potřeba opravených map nejnaléhavější, Slovensko, a to území, které hraničí s Maďarskem. Bylo proto zřízeno mapovací oddělení č. 1 s letní stanicí v Bratislavě. K doplnění počtu topografů a jejich odborného výcviku, jakož i pro získání instruktorů topografie v armádě byl v listopadu r. 1919 zahájen topografický kurs. Přihlásilo se celkem 43 důstojníků, z nichž bylo 12 povoláno do kursu.

Ustanovením mírové smlouvy sestoupila se začátkem r. 1920 v Opavě mezinárodní rozhraničovací komise, aby přesně určila nové hranice mezi Československem, Polskem a Německem. Ku provedení příslušných prací topografických byli této komisi přiděleni tři topografové od Zeměpisného ústavu. Těmito topografy bylo provedeno za součinnosti s civilními odborníky československými a polskými osazení hraničních kamenů, jich přesné zaměření, reambulace pohraničního pásma a konečně na základě polních prací konstrukce a nákresu podrobných plánů 1:2500 a přehledných plánů 1:25.000. Byla vyhotovena hranice od Bohumína do Ketře v přibližné délce 40 km. Ke konci r. 1920 bylo započato s přípravnými pracemi pro určení hranic česko-polských na Těšínsku. Na žádost hlav. města Prahy byl zeměpisný ústav poukázán, aby provedl měření pro zhotovení vrstevnicového plánu v měřítku 1:5000 pro území budoucí Velké Prahy s okolím. Topografickému odboru připadlo provedení příslušných prací tachymetrických.

Na žádost města Brna byla do pracovního plánu pro rok 1920 pojata reambulace okolí Brna v měřítku 1:25.000. Mimo to byla provedena reambulace na území projektovaného dělostřeleckého cvičiště u Olomouce. V listopadu r. 1920 byl zahájen nový topografický kurs.

Kartografický odbor. Pro nedostatečné množství mapového materiálu bylo nutno přistoupiti k bezodkladnému zhotovení potřebných map. Bylo rozhodnuto, aby se nejdříve kreslily listy generální mapy 1:200.000 pro Slovensko, a to podle možnosti již s československým názvoslovím. Dále byly prozatímně vydány speciální mapy v měřítku 1:75.000, k čemuž bylo použito výstisků z vídeňského Vojenského zeměpisného ústavu, a politická mapa Slovenska v měřítku 1:360.000, která byla i ministerstvem školství a národní osvěty uznána za nejlepší z dosavadních map Slovenska. K různým vojenským účelům kreslilo se více různých náčrtů map, jako: Náčrt Slovenska (1:400.000), náčrt Čech (1:500.000), náčrt Moravy a Slezska (1:400.000) pro Vrchní velitelství čsl. branné moci. Ku provedení kartografických prací pro mírovou konferenci byly kartografickým oddělením od ledna až do konce června 1919 přiděleni 4 kreslíči.

Další práce kartografického odboru byly tyto:

Mapa Československé republiky bez terénu v měřítku 1:1.000.000.

Přehledná mapa Českoslov. republiky i s horstvem v měřítku 1:1.000.000.

Náčrt Československé republiky v měřítku 1:750.000.

Železniční mapa Československé republiky v měřítku 1:1.000.000.

Politické rozdělení Československé republiky v měřítku 1:750.000.

Listy přehledné mapy v měřítku 1:750.000 podle vzoru vídeňského Vojenského zeměpisného ústavu.

Mapa pochodová s vyznačenými vzdalenostmi v měřítku 1:300.000.

Kartografický odbor vykonal mnoho práce pro úřady nevojenské a kruhy občanské. Na př. nakreslil mapu „Vysoké Tatry“ v měřítku 1:75.000 k účelům povznesení turistiky na Slovensku, přehlednou mapu Českoslov. republiky pro dra Frant. Macháta v měřítku 1:400.000, nástěnnou školní mapu republiky v měřítku 1:400.000 podle konceptu dra F. Macháta a dra Horáka, nástěnnou mapu Čech, Moravy a Slezska v měřítku 1:200.000, lázeňskou mapu republiky v měřítku 1:480.000, mapu střední Evropy s výrazným označením naší republiky, mapu lesů a dřevařského průmyslu atd.

Kartografický odbor pořádal též kurs, aby byly zeměpisnému ústavu vyvíjeny dobré pracovní síly.

Reprodukční odbor. Koncem roku 1920 měl reprodukční odbor toto zařízení: Retuš, galvanoplastiku, oddělení mědirytec, měditisk, kopírnu pro žižkové desky, litografii, přetisk a nátisk, tiskárnu, brusírnu, knihárnu, zámečnickou dílnu a truhlárnu.

Celková výkonnost reprodukčního odboru byla tato:

12 tisků na měditiskářském lisu,

7800 tisků na kamenotiskářských ručních lisech,

710.645 tisků na rychlolisech,

celkem 718.457 tisků.

Odbor pro popis a statistiku válečných jevišť. Odbor byl ustaven teprve koncem roku 1920. Generální štáb mu uložil, aby stručnou legendou doplňoval to, co z map nelze vyčísti a co jest s vojenského hlediska důležité. Archiv a knihovna. Archiv pozůstává ze sbírky původních prací mapovacích a kartografických, ze skladu map vlastních a cizích států.

Knihovna obsahovala ke konci roku 1920 525 různých děl o 1482 svazcích.

Články a přednášky členů ústavu do konce r. 1920.

Plukovník K. Rausch: Dosavadní činnost Vojenského zeměpisného ústavu a nárys jeho činnosti v nejbližší době („Sborník České společnosti zeměvědné“, 1919).

Plukovník K. Rausch: Přednášky o témž tématu na schůzích České společnosti zeměvědné a v Českoslov. vědeckém ústavu vojenském).

Plukovník K. Rausch: Francouzský zeměpisný ústav vojenský a kartografie za války. („Vojenské Rozhledy“, 1920).

Podpluk. A. Hlíděk: O úkolech české topografie. (Přednáška dne 1. prosince 1920 na schůzi České společnosti zeměvědné).

Kapitán L. Beneš: Service géographique de l'armée française v Paříži. („Sborník České společnosti zeměvědné“, 1920).

Kapitán L. Beneš: Některé poznámky k redukci měření gravitačních na hladinu mořskou. („Výroční zpráva Českoslov. vojenského zeměpisného ústavu za dobu od 28. října 1918 do 31. prosince 1920.)

Velitelem Zeměpisného ústavu jest plukovník gen. št. Karel Rausch. Ústavu jest celkem přiděleno 74 důstojníků, 66 rotmistrů, 19 poddůstojníků, 61 vojáků a 25 civilních zaměstnanců.

Činnost Vojenského zeměpisného ústavu jest úctyhodná. Známe těžké počátky každé nově se tvořící instituce a dovedeme tím více oceniti plodnou činnost našeho Vojenského zeměpisného ústavu, který v neklidných dobách a za těžkých, nepříznivých poměrů a okolností vykonal záslužný kus poctivé práce.
Dr. Tschorn.

Zpráva o francouzské armádě. I. Vrchní velitelství a vedoucí orgány.

Ministerstvo války.

Ministr války je hlavou armády. K plnění svých funkcí má k ruce tyto orgány:

- a) civilní a vojenský kabinet;
- b) generální štáb armády;
- c) odbory (directions).

Generální štáb armády je pověřen otázkami všeobecného rázu, týkajícími se příprav války. Jest orgánem, skrze nějž ministr působí na celé ministerstvo. Jest to tedy vlastně štáb ministrův.

V jeho čele je generál s titulem náčelníka generálního štábu armády, jenž se za války stane náčelníkem štábu u vrchního armádního velitelství.

Generální štáb armády se dělí na 4 oddělení:

- 1. oddělení — organisace a mobilisace;
- 2. „ — zpravodajství;
- 3. „ — operace;
- 4. „ — zásobování a doprava.

Kromě toho náleží ke generálnímu štábu armády:

osobní skupina generálního štábu;

„ skupina africká;

„ skupina školství a tělesné výchovy (připojená ke 3. odd.)

„ skupina historická.

Odbory ministerstva války vyřizují záležitosti jednotlivých zbraní a služeb (organisace, personál atd.). Jsou podřízeny náčelníkovi generálního štábu ve všech příprav válečných, v ostatních věcech přímo ministrovi.

Odbory jsou:

- odbor pěchoty;
- „ jezdecký;
- „ četnictva;
- „ dělostřelectva a vozatajstva;
- „ ženijní;
- „ vzduchoplavební;
- „ intendantní;
- „ pracháren a výzkum prachu;
- „ zdravotní;
- „ koloniálních vojsk;
- „ kontrolní;
- „ vojenské justice.

Kromě toho jest zvláštní odbor pro správu personálu a materiálu ústřední správy.

Nejvyšší rada národní obrany.

Nejvyšší rada národní obrany je nejvyšším exekutivním orgánem, jemuž náleží dávatí nutné pokyny pro vedení války a pro organisaci všech zdrojů země za tím účelem, aby se mohlo vyhověti všem potřebám národní obrany (všeobecná státní organisace pro případ války, zásobování země, organisace dopravy a všeho druhu výroby). Této radě předsedá ministerský předseda a jejími členy jsou ti ministři, jejichž resorty jsou zúčastněny na národní obraně (zahraniční věci, vnitro, finance, válka, námořnictvo, veřejná práce, kolonie). Mimo to k ní náleží jako poradní orgány maršál nebo místopředseda nejvyšší válečné rady a admirál — místopředseda nejvyšší námořnické rady. President republiky přejímá předsednictví této rady, považuje-li to za nutné.

Aby práce pokračovala jednotně, má předseda rady k ruce stálý sekretariát, v jehož čele je generál zvláště k tomu určený.

Tento sekretariát je mimo to pověřen, aby jednotlivým interesovaným ministerstvům oznámil rozhodnutí vlády, která přijala na návrh rady, a aby jménem předsedy rady sledoval jejich provedení.

Nejvyšší válečná rada.

Nejvyšší válečná rada je nejvyšším vojenským poradním orgánem. Jí jest se třeba dotazovati ve všech otázkách, které se mohou týkati složení armády a příprav války.

Mimo to může ministr války od ní požadovati dobré zdání ve všech otázkách, které považuje za nutné jí předložiti. Rada se skládá z generálů (nebo maršálů), jimž za války budou svěřena vysoká velitelství (skupiny armád, armády) a již jsou v míru stálými inspektory několika armádních sborů.

Předsedou nejvyšší válečné rady je ministr války.

Místopředsedou je vrchní armádní velitel designovaný pro případ války. Jeho náčelník generálního štábu za války je v míru náčelníkem štábu (viz nahore generální štáb armády).

II. Doplnování a stavy.

Branný zákon, nyní platný, je zákon z 21. března 1905 pozměněný zákonem ze 7. srpna 1913; ve smyslu tohoto zákona musí každý Francouz sloužiti tři léta aktivně.

Služba v záloze se počítá takto:

- 11 let v záloze aktivního vojska;
- 7 let v domobraně;
- 7 let v domobranecké záloze.

Brzy bude předložen parlamentu návrh nového branného zákona. Tento návrh stanoví službu v aktivní armádě na 18 měsíců a rozděluje službu v záloze takto:

- 2 roky v disponibilitě aktivní armády;
- 16½ roku v záloze aktivního vojska;
- 10 let v domobranecké záloze.

Disponibilita aktivní armády má sloužiti i potřebám částečné mobilisace. V případě všeobecné mobilisace přistoupí k disponibilitě ještě záloha aktivního vojska, aby společně doplnily válečné formace, kdežto domobranecká záloha dodává většinu pracovníků pro mobilisaci z oborů správy, zemědělství, průmyslu a obchodu; zvláště cenní specialisté mohou býti vzati ze zálohy aktivního vojska.

Pro přechodná opatření a za tím účelem, aby bylo připraveno zavedení shora uvedeného zákona (18 měs. služby), jest pravdě podobno, že budou ročníky, jež nyní slouží, konati službu po dvě léta.

Stavy z ledna 1921 jsou asi:

- 38.500 důstojníků;
- 700.000 mužů.

(Budoucně dále.)

RŮZNÉ.

Maršál Pétain byl jmenován generálním inspektorem vojska. Koncem ledna 1922 podepsal prezident francouzské republiky dekret, jímž jmenoval maršála Pétaina generálním inspektorem vojska. Pravomoc jeho vymezena jest šesti články. 1. Viceprezident nejvyšší válečné rady, vrchní to velitel francouzských armád v době válečné, jest za míru „generálním inspektorem vojska“. 2. Generální inspektor vojska jest stálým technickým poradcem ministrovým ve všech záležitostech, týkajících se přípravy vojska a služeb k válce; má všechna práva a prerogativy nad armádou, nejvyšší válečnou radou a generálním štábem. 3. Nade všemi jednotkami armády i kterýchkoli služeb má právo vrchní inspekce a vykonává vliv na jejich organizaci, výcvik a mobilisaci, pokud to uzná za potřebné. V určitých případech může obdržeti od ministra úkoly zvláštní, vztahující se k orgánům podléhajícím přímo ministrově, čítajíc v to úřady centrální administrace. 4. Členové nejvyšší válečné rady a inspektorové armád a služeb přímo mu podléhají a podávají mu zprávy. Navrhuje ministrově rozdělení velitelstev a úřadů v míru i ve válce, inspekce, ankety a různé mise, povýšení a odměny personálu nejvyšší válečné rady, inspektorů armád a služeb. Navrhuje svolání nejvyšší válečné rady, kdykoli to považuje za nutné; předsedá přípravě zasedání schůzí plenárních. Jest ministrovým rádcem v otázkách týkajících se generálů. 5. Jest pověřen vrchní správou generálního štábu. Šéfu jeho dává všechny nezbytné direktivy. V otázkách organizace, výcviku a mobilisace jest mu šéf generálního štábu podřízen. Úřední akty, podepisované jen ministrem, mají také visum generálního inspektora. 6. Generální inspektor vojska jest členem nejvyšší rady národní obrany a předsedá studijní komisi této korporace.

Generál Mittelhauser o československé armádě a jejích vojácích. Francouzská revue „L'Alsace française“, jež celé své číslo z 28. ledna 1922 věnovala naší republice, přináší vřele psaný článek generála Mittelhausera o naší armádě, z něhož vyjímáme: Armáda československá má velkou cenu, tím větší, že všichni upřímní přátelé míru vidí v ní účinnou podporu ministerského předsedy Beneše, jenž na její pevné a slibné organizaci mohl vybudovati Malou Dohodu. Velká Dohoda musila se již dvakrát opřít o vojenskou sílu Československa, aby splněny byly požadavky míru Versailleského a Trianonského. V květnu r. 1919, kdy maďarští bolševici vrhli se na Slovensko, byla vojenská organizace československá teprve v začátcích a nejlepší důstojníci dleli ještě v Sibiři. Avšak rozhodný duch presidenta Masaryka, organizační úsilí generála Pellé, energie francouzských důstojníků, vyslaných na Slovensko, hlavně však vojenské vlastnosti československého vojska zastavily brzy postup bolševický a protiofensivou zatlačili Maďary za nové hranice Slovenska.

V říjnu r. 1921 byl vystoupením bývalého císaře Karla zase ohrožen mír střední Evropy. Tu však již mohla Malá Dohoda ukázati svou sílu. Československo a Jihoslovie mobilisují současně. Mobilisace československá ukončena dne 1. listopadu. Čechové i Slováci nadšeně narukují, a toho dne stojí 400.000 mužů dokonale vyzbrojených a vyzbrojených pod prapory, aby energicky odpověděli na hrozbu reakce. Liknavost německých a maďarských záložníků neměla významu.

Zkouška z r. 1921 byla rozhodná. Všechny části republiky projevíly svou loyaltitu vládě, jež na sebe vzala odpovědnost.

Výzbroj mobilisovaného národa jest zabezpečena průmyslem, jenž tvoří 75% všeho průmyslu bývalého Rakousko-Uherska. K těmto výhodám průmyslovým má národ československý výborného vojáka: otužilého, střdmého, inteligentního, citlivého k chvále a bezpečného k útoku. Voják československý dokázal to skvěle na všech světových frontách, v Rusku u Zborova dne 2. července 1917, za dlouhé sibiřské anabase a zvláště na strašlivé frontě francouzské, kde československá brigáda se vyznamenala r. 1918 v řadách čtvrté armády u Terronu a Vouziérsu ve dnech 21.—23. října a zasloužila si za své chování nehynoucí pochvaly v armádním rozkaze generála Gouranda.

Na konci r. 1917, když přidělení byli všichni Češi a Slováci z pluku cizinecké legie k československé brigádě, podplukovník Rollet, velitel tohoto slavného francouzského pluku vyslovil své hluboké politování, poněvadž tím ztratil své nejenergější poddůstojníky a nejlepší vojáky svých tří praporů. Tato chvála československých legionářů z úst tak znamenitého velitele slouží jistě ke cti československého vojáka.

Vláda i velitelství, které znají tuto jeho cenu, pečují o to, aby rozvinuly jeho výchovu mravní a postavily ho tak na stráž proti nebezpečné propagandě, která řádí v celé střední Evropě.

Slyšíme často výtku, že důstojnické sbory československé jsou příliš různorodé a že nemají tradice.

Jest pravda, že v okamžiku, kdy centrální mocnosti se zhroutily a osvobozené národy zbavily se svých pout, byli nejlepší synové Čech a Slovenska roztroušeni po celém světě. Príměří z 11. listopadu r. 1918 zastalo jedny ve Francii, druhé v Itálii a ostatní v pustách Sibiře.

Nejméně šťastní vrátili se domů v uniformě rakouské, již byli osudem nuceni nositi až do pádu monarchie; tato uniforma byla jim spíše upomínkou trpkých mravních zkoušek než slávy.

Což synové Francie nepoznali podobného utrpení?

Na zítří po revoluci dne 28. října 1918 bylo nutno sceliti tyto různorodé jednotky, dříve než mohly býti osvěženy dechem nové vlastenecké tradice. Tomuto unifikačnímu dílu oddali se upřímně všichni ministři národní obrany. V rukou nynějšího ministra, Františka Udržala, vyvíjí se již dílo správnou cestou a prokmitá z něho duch nové tradice. Vznešeným příkladem bude vždy generál Stefánik, Slovák, obdivuhodný organisátor francouzských a italských legií, neunavný vojenský spolupracovník presidenta Masaryka a ministra Beneše, první ministr národní obrany, slavný hlasatel ideí národních v Sibiři.

Slovensko opředlo jeho osudný návrat z Itálie a jeho smrtelný pád legendou. Jeho hrob na vrchu Bradlu bude vždy slavným poutnickým místem, k němuž se budou utíkat nové generace, aby vzpružily svého ducha národního.

Ale ještě ve stoletích před útlakem rakouským, v době husitské, mají Čechové mocnou tradici válečnou ve veliké epoše národní a v neobyčejné osobě Jana Žižky, slavného vůdce Táborů, jenž na počátku XV. století za hrozných zápasů husitských proti papežství a Němcům dovedl zabezpečiti úspěch českým zbraním svým plodným a původním vojenským geniem a velikou udatností svých vojsk.

Vojenská tradice československá tedy existuje. Slavná v XV. stol., podlehlá tmě za třistaleté poroby po bitvě na Bílé hoře, vrací se však dnes k původnímu lesku, dotvrzena jsou krásnými činy legionářů na všech frontách světa a anabasi sibiřskou.

Bylo by však neprozřetelné domnívat se, že dílo jest již dokonáno. V oboru vojenském, jako ve všech ostatních oborech, pokračuje vývoj a v Československu snad více než jinde ukáže budoucnost perspektivy nepředvídané. Dotýká se jen balistiky, radioelektriny a aeronautiky, abych naznačil širou oblast technickou, jež otvírá se vojenské organizaci.

Úlohou vlády centrální Evropy jest: osvoboditi postupně svůj národní technický průmysl od převládajícího cizího vlivu a jíti spojeným úsilím vlastních učenců v laboratořích národních za pokrokem techniky světové. Z tohoto všeobecného závodění, v němž mohou malé státy předejít velké, z tohoto zápasu mírového na půdě vědy užité, bude vybudována pohnutá nejlepší záruka světového míru.

Pro republiku československou více snad než pro každý jiný národ spočívá budoucnost zvláště v rychlém vývoji její aeronautiky. Nikomu v pravdě neujde, že Praha jest obdivuhodně položena do srdce Evropy, aby se mohla státí uzlem velikých mezinárodních cest vzduchoplateckých. S hlediska vojenského musí se Čechy státí důležitou základnou vzduchoplateckou nejen pro silnou aviatiku národní, ale i pro aviatiku spojeneckou. Aviatika civilní ostatně bude se vyvíjati souběžně s aviatikou vojenskou, a Francie ukázala již cestu, kudy se brátí, organizovavši velkou mezinárodní trať Paříž—Praha—Varšava, která ji napříště spojuje s jejími spojenci slovanskými na východě. A tímto novým svazkem bude Československo úže spojeno s Francií, Čechy s Alsaskem.

Zatím co naši pesimisté usuzují, že Labe činí Prahu závislou na Hamburku a Berlín a že Dunaj vede jiným směrem k východu, klademe důvěru neochvějnou ve vývoj budoucích vzduchoplateckých cest, které povedou nevyhnutelně ke střediskům západní civilizace a zabezpečí zítřek Francie a Československa pro výměnu nejcecnějších hodnot myšlenkových, uměleckých, technických i snah pokrokových.

Dnes však již netřeba hlavnímu městu alsaskému doporučovati nejužší spojení vzduchoplatecké s Prahou. Skutečnost mluví sama. Strasburk není od ní vzdálen více než dvě a půl hodiny. A ve svazku budoucích vzduchoplateckých tratí, které spojí Paříž s Ruskem a východem, stanou se brzy Praha a Strasburk sousedními stanicemi spojenými radiotelegraficky a zabezpečujícími tak spolehlivost mezinárodního provozu. Pohnutě pak osvobozen od tyranských zákonů, jež mu ještě dnes ukládá jeho zeměpisná poloha, bude se moci národ československý s důvěrou věnovati svému historickému poslání: býti slavným předkem slovanského světa k západu.

—vr—

Obrana italského pobřeží pancířovými vlaky. „Technische Mitteilungen“, roč. 1921, str. 88, uveřejňují zprávu švédského voj. časopisu „Svensk Kustartilleritidskrift“ o přednášce italského majora Carlo di Villarey v Londýně, v níž vylíčil činnost pancířových vlaků při obraně italského pobřeží.

Rak-uherské námořnictvo útočilo vícekrát ve válce na italské východní břehy mořské. V letech 1915—1917 podniknuty byly ponějvíce malými flotilami časté zájezdy k adriatickým břehům Italie. Útoky těmito bývaly zničeny stavby přístavní i železniční, a obyvatelstvo bývalo velmi znepokojeno. Jest samozřejmo, že italské vrchní vedení pomýšlelo na energickou a účinnou obranu. Kromě vybudování mnoha baterií pobřežních byla především zorganizována služba pancířových vlaků na trati Bologna—Rimini—Sinigaglia—Ankona a dále podél celého pobřeží. Tyto vlaky vyzbrojeny byly děly ráže 76, 101 a 152 mm a obsluhovány byly námořníky.

První jich úspěch objevil se při útoku rak-uherské divise torpedoborců u Sv. Elpidio (5. září 1915), kde byl střelbou z děl pancířových vlaků jeden torpedový člun tak porouchán, že musel býti odvláčen. Podobně zdárně působily 28. listopadu 1917 vlaky č. 3 a 6 u Rimini a Sinigaglie při útoku dvou rak-uherských lodních divízií.

Pancířové vlaky byly podřízeny přímo italskému vrchnímu armádnímu velitelství, s nímž byly telegraficky spojeny. Jakmile měly počíti svou činnost, byla celá trať pro každý jiný provoz uzavřena.

Pz.